

REGLUGERÐ

um skilyrði þess að vera ráðinn fangavörður og um menntun fangavarda.

I. KAFLI

Um skilyrði þess að verða ráðinn fangavörður.

1. gr.

Umsækjandi um fangavarðarstarf, hvort heldur sem fasta stöðu eða starf í afleysingum, skal fullnægja eftirtöldum skilyrðum:

1. Vera á aldrinum 20-40 ára. Hann skal vera fjár síns ráðandi og má ekki vera kunnur að óreiðu í fjármálum. Hann skal ennfremur hafa óflekkað mannorð og vera reglusamur og háttvís.
2. Vera andlega og líkamlega heilbrigður. Hann skal ennfremur hafa góða sjón og heyrn. Þá skal hann hafa almenn ökuréttindi til bifreiðaaksturs.
3. Hafa lokið grunnskólaprófi og tveggja ára viðbótarnámi hið minnsta eða hafa hlotið menntun eða starfsþjálfun, sem meta má að jöfnu.
4. Standast læknisskoðun trúnaðarlæknis fangelsismálastofnunar ríkisins og þrekprófun.
5. Gangast undir sálfræðimat eða geðskoðun, sé hennar talin þörf.

Heimilt er að víkja frá ofangreindum skilyrðum um aldur eða menntun ef sérstaklega stendur á.

Sérstök nefnd skal starfa til að meta hvort umsækjendur fullnægi framangreindum skilyrðum. Í því sambandi er heimilt að láta umsækjanda gangast undir hæfnispróf varðandi íslenskukunnáttu og almenna þekkingu.

Nefndina skipa starfsmaður dóms- og kirkjumálaráðuneytisins, fulltrúi fangelsismálastofnunar ríkisins og fulltrúi Fangavarðafélags Íslands. Nefndin skiptir sjálf með sér verkum.

2. gr.

Nú hefur umsækjandi verið ráðinn í fangavarðarstarf og ber þá að líta á fyrstu tvö starfsár hans sem reynslu- og námstíma, sem skiptist í bóklegt nám og starfsnám.

Komi í ljós á reynslutíma að fangavarðarnemi fullnægir ekki þeim kröfum sem gerðar eru til fangavarda hvað snertir námshæfileika, ástundun, reglusemi, framkomu og heilsufar, ber yfirmanni þess fangelsis er hann starfar í, eða deildarstjóra fræðsludeildar fangelsismálastofnunar ríkisins, sé hann í bóklegu námi, að semja rökstudda greinargerð um það sem áfátt þykir. Skal fangavarðarnema gefinn kostur á að tjá sig áður en tekin er ákvörðun um hvernig með skuli fara.

Halda skal skrá um fangavarðanema, þar sem frammistaða þeirra er metin, bæði meðan á bóklegu námi stendur og í starfsnámi.

3. gr.

Áður en nýliði, hvort heldur fangavarðarnemi eða afleysingamaður, hefur störf við fangavörslu, skal hann sækja *fornámskeið* er standi í eina viku, þar sem bóklegar

kennslustundir skulu vera 35 stundir hið minnsta. Áður en bóklegt nám hefst eða áður en störf hefjast skal viðkomandi standa a.m.k. 3 vaktir með vönnum starfsmönnum á vakt í fangelsi, tvær dagvaktir og eina næturvakt.

Námsgreinar skulu einkum vera:

Almenn kennsla um fangelsismál, þ.m.t. kynning á refsistefnu, stofnunum og innviðum fangelsa.

Skyndihjálp.

Öryggismál, þ.m.t. æfingar í handtöku- og leysitökum, eldvörnum og fíkniefnavörnum.

Lög og reglugerðir, fyrst og fremst um fangelsi og fangavist, en einnig lög um meðferð opinberra mála og hegningarlög.

Sálarfræði.

Réttindi og skyldur fangavarða.

Meðferð og verkanir lyfja.

Leit á fólki.

Félagsleg aðstoð við fanga.

4. gr.

Endurráðning fangavarða, er látið hafa af störfum, er heimil allt að fimm árum eftir að þeir hurfu úr starfi. Að öðru leyti miðast endurráðning við, að fangaverðir standist þær kröfur sem gerðar eru samkvæmt þessu kafla.

II. KAFLI

Um bóklegt nám fangavarða og starfsnám.

5. gr.

Við fangelsismálastofnun ríkisins skal starfrækt fræðsludeild, er veiti fangavörðum almenna menntun er lýtur að hlutverki refsivistarstofnana og starfsemi þeirra, svo og sérmenntun í hinum ýmsu greinum fangavörslunnar.

Skólanefnd, skipuð fangelsismálastjóra, starfsmanni dóms- og kirkjumálaráðuneytisins og fulltrúa Fangavarðafélags Íslands, skal hafa yfirumsjón með skólastarfinu. Hlutverk skólanefndar er m.a. að kveða á um kennslufyrirkomulag, hvaða kennslugreinar skuli kenna, samþykkt kennsluefni, framkvæmd prófa, einkunnagjöf o.fl. Fundargerðir skólanefndar skulu bókaðar.

Deildarstjóri fræðsludeildar undirbýr fundi nefndarinnar og situr þá. Hann hefur tillögu-rétt og málfrelsi, en ekki atkvæðissrétt.

6. gr.

Grunnnám fangavarða skal standa yfir í 6 mánuði og skiptast í 3 mánaða bóklegt nám (300 kennslustundir a.m.k.) auk líkamsþjálfunar á haustönn og 3 mánaða verklegan þátt sem fram fer í fangelsum samkvæmt nánari ákvörðun, enda séu nemendur 4 hið fæsta. Námsgreinar skulu einkum vera:

Fangelsismálefni og framkvæmd fangavörslu. Fangelsisreglur og öryggismál.

Mannleg samskipti.

Enska. Markmið námsins er að fangaverðir geti átt samskipti við erlenda fanga, er afplána í íslenskum fangelsum.

Tölvuvinnsla.

Skýrslu- og skjalagerð, þ.m.t. færsla dagbókar.

Mannréttindi. Réttindi og skyldur fanga.

Vímuefni. Meðferð og leit. Heilsufræði.

Hegningarlög, lög um meðferð opinberra mála og framkvæmd refsinga.

Almenn siðfræði.

Líkamsrækt og sjálfsvörn.

Sálarfræði og áfallahjálp.

Afbrotufræði, uppeldisfræði og afbrigðilegir fangar.

Félagsleg aðstoð við fanga.

Leit á mönnum, leit í munum og húsakynnum fangelsis.

Heimsóknir á stofnanir.

Réttindi og skyldur fangavarða. Siðareglur fangavarða.

Í lok námsins skulu nemendur prófaðir í námsgreinum og skulu gefnar einkunnir í heilum tölum frá 1-10. Heimilt er skólanefnd að víkja frá þessu og gefa í sumum greinum umsögnina; staðist/ekki staðist. Til þess að standast próf skal nemandi fá einkunnina 5 hið minnsta í hverri námsgrein.

Skrifleg próf dæmir hlutaðeigandi kennari einn. Nemandi á rétt á að fá útskýringar kennara á mati skriflegrar úrlausnar sinnar, ef hann æskir þess innan 15 daga frá birtingu einkunnar. Vilji nemandi sem ekki hefur staðist próf, eigi una mati kennarans, skal kvaddur til prófdómari.

Kennari og prófdómari, ef því er að skipta, dæma í sameiningu úrlausnir. Hvor um sig gefur sjálfstætt einkunn fyrir úrlausn og gilda þær jafnt í einkunnagjöf.

Við munnleg próf eða þar sem skriflegu prófi verður ekki við komið skal vera einn prófdómari.

Kennari eða meirihluti nemenda getur óskað skipunar prófdómara í einstöku prófi, telji þeir sérstaka ástæðu til þess.

7. gr.

Að loknu fornámi fangavarðar hefst starfsnám hans. Skal það fara fram undir eftirliti yfirmanns viðkomandi fangelsis og því skal hagað í samræmi við reglur, sem skólanefnd setur. Þess skal gætt, eftir því sem við verður komið, að verkefni séu við hæfi fangavarðar, miðað við starfsaldur, nám og reynslu. Yfirmaður ræðir reglulega við fangavörðinn um dagleg störf hans, svarar fyrirspurnum og veitir ábendingar og leiðbeiningar um það sem betur má fara. Á fjögurra mánaða fresti skal yfirmaður gera skýrslu um frammistöðu fangavarðarins, framfarir og annað sem máli þykir skipta um starfshæfni hans. Afrit af þeirri skýrslu skal senda fræðsludeild fangelsismálastofnunar ríkisins.

Þeir einir geta hlotið fastráðningu í stöðu fangavarðar sem lokið hafa grunnnámi og staðist próf og hafa að öðru leyti sýnt með starfi sínu að þeir teljist hæfir til að gegna stöðunni að mati nefndar skv. 1. gr.

8. gr.

Þegar fangavörður hefur lokið reynslutíma skv. 2. gr. skal hann stunda *framhaldsnám*, er fram fer á vorönn, þar sem bæði fer fram upprifjun, auk þess sem lögð skal áhersla á viðbótarmenntun á faglegum grundvelli. Nám þetta reiknist að lágmarki 300 kennslustundir. Heimilt er að skipuleggja það að hluta sem fjarnám, undir handleiðslu kennara, t.d. sem myndbandsnámssefni, þar sem nemandi leysir ákveðið verkefni, eftir atvikum jafnhliða starfi sínu, ef henta þykir. Tölvunotkun getur talist hluti fjarnáms, ef notaður er tölvupóstur, netkerfi eða önnur áþekkt tölvuvinnsla.

Framhaldsnám á að miðast við að auka alhliða þekkingu, hæfni og fagmennsku starfsmanna og að stuðla að því að auka öryggi í fangelsum svo og styrkja aðstoðar- og

leiðsagnarhlutverk fangavaraða gagnvart föngum. Sérstaka áherslu ber að leggja á að auka færni við úrlausn margvíslegra vandamála sem upp koma í fangelsum. Einnig ber að veita fangavörðum þjálfun í munnlegri og skriflegri tjáningu.

Æskilegt er að afmörkuðum þáttum verði gerð góð skil í framhaldsnámi, en námsgreinar skulu einkum vera:

Fangelsismálefni.

Öryggismál fangelsa.

Afbrotافرæði.

Félagsleg samskipti.

Refsiréttur.

Skrifleg tjáning.

Meðferð opinberra mála.

Tölvuþjálfun.

Sálarfræði.

III. KAFLI

Um endurmenntun, sérnámskeið, yfirmannanám o.fl.

9. gr.

Hlutast skal til um, eftir því sem við verður komið, að fangaverðir eigi kost á *endurmenntunarnámskeiði* innan 5 ára frá því að þeir luku framhaldsnámi og síðan eigi sjaldnar en á 5 ára fresti. Á námskeiðinu skal rifja upp námsefni, kynna lagabreytingar og nýjungar er snerta fangelsismál og störf fangavaraða.

10. gr.

Hlutast skal til um, eftir því sem við verður komið, að halda *sérnámskeið* varðandi ýmsa faglega þætti fangelsismála, s.s. öryggismál, uppbyggingarstarf með föngum, verkstjórn o.fl., samkvæmt nánari ákvörðun skólanefndar.

11. gr.

Stofna skal til *yfirmannanáms*, eftir því sem við verður komið, er taki mið af því að gera nemendur hæfari yfirmenn í fangelsum landsins. Námið verði ákveðið af fangelsismálastofnun ríkisins með samþykki skólanefndar. Heimilt er að skipuleggja nám fyrir varðandi yfirmenn sem nám hjá öðrum menntastofnunum, innanlands sem utan, eða hjá öðrum þeim er bjóða slíka fræðslu, s.s. Stjórnunarfélagi Íslands.

12. gr.

Þátttakendur í fornámskeiði fá greidd laun á námstímanum, sem eru byrjunarlaun fanga-varaða.

Þátttakendur sem sækja grunnnám, framhaldsnám, sérnámskeið, endurmenntunarnám-skeið eða stunda yfirmannanám skulu halda föstum launum, þ.e. föstum mánaðarlaunum og vaktaálagi. Þá skulu þeir fá greiddan dvalarkostnað sé heimili þeirra og vinnustaður utan höfuðborgarsvæðisins. Dvalarkostnaður skal greiddur samkvæmt ákvörðun ferðakostnaðar-nefndar, en reiknast nú 2/3 af dagpeningum ríkisstarfsmanna á ferðalögum innanlands.

13. gr.

Fangavörðum ber að viðhalda þekkingu sinni og tileinka sér nýjungar varðandi starfið, m.a. með námskeiðum og starfslegri þjálfun, og skulu ávallt vera vel á sig komnir hvað líkamlegt atgervi varðar. Trúnaðarlæknir fangelsismálastofnunar ríkisins getur reglubundið skoðað og metið fangaverði að því er snertir líkamlegt eða andlegt ástand.

14. gr.

Reglugerð þessi sem sett er með stoð í 30. gr. laga nr. 48/1988 um fangelsi og fangavist öðlast þegar gildi.

Dóms- og kirkjumálaráðuneytinu, 8. janúar 1996.

Þorsteinn Pálsson.

Hjalti Zóphóníasson.

REGLUGERÐ

um breyting á reglugerð nr. 251/1992, um tollfrjálsan farangur ferðamanna og farmanna við komu frá útlöndum, áfengisgjald o.fl., með áorðnum breytingum.

1. gr.

Eftirfarandi breyting er gerð á 2. gr. reglugerðarinnar:

Á eftir orðunum „til risnu“ í 3. og 7. mgr. 2. gr. reglugerðarinnar komi: um borð.

2. gr.

Reglugerð þessi sem sett er samkvæmt heimild í 4. og 5. tl. 5. gr. og 20. tl. 6. gr. tollalaga nr. 55 30. mars 1987, með áorðnum breytingum, öðlast gildi þegar í stað.

Fjármálaráðuneytinu, 8. janúar 1996.

F. h. r.

Indriði H. Þorláksson.

Guðrún Ásta Sigurðardóttir.

AUGLÝSING

**um breyting á reglum nr. 39, 3. febrúar 1992,
um greiðslu ferðakostnaðar vegna ferðalaga á vegum ríkisins.**

1. gr.

Á eftir 1. málslíð 3. mgr. 4. gr. reglugerðarinnar komi málslíður er orðist svo:
Ráðuneytið getur falið stofnun að annast útgáfu slíkra heimilda.

2. gr.

Reglur þessar öðlast þegar gildi.

Fjármálaráðuneytinu, 9. janúar 1996.

Friðrik Sophusson.

Skarphéðinn Steinarsson.